

BAŞLANGIÇ KEMAN EĞİTİMİNDE DOĞAL DURUMUN SOL EL HEDEF DAVRANIŞLARIN KAZANILMASINA ETKİSİ*

Zehra DİLSİZ¹

Yılmaz ŞENDURUR²

¹Araştırma Görevlisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, zehradilsiz@yyu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2546-013X

²Prof., Gazi Üniversitesi, sendurur@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3502-8727

Dilsiz, Zehra; Şendurur, Yılmaz. “Başlangıç Keman Eğitiminde Doğal Durumun Sol El Hedef Davranışların Kazanılmasına Etkisi”. ulakbilge, 71 (2022 Nisan): s. 321–332. doi: 10.7816/ulakbilge-10-71-05

ÖZ

Çalışmanın temel amacı başlangıç keman eğitiminde doğal durumun (dördüncü parmak yarım ton) sol el hedef davranışların kazanılmasındaki etkisini ortaya koymaktır. Araştırmada hem keman eğitimcilerinin konuya ilişkin düşünce ve tecrübelerini öğrenmek hem de konuya ilişkin öğrencilerle çalışmak amacıyla karma araştırma yöntemlerinden keşfedici sıralı desen kullanılmıştır. Nitel kısımda durum çalışması deseni kullanılarak keman eğitimi alanında uzmanlarla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler betimsel analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmanın nicel kısmında başlangıç keman eğitiminde doğal durumun sol el hedef davranışları üzerindeki etkisini ölçmek için deneysel bir çalışma yapılmıştır. Deney grubuyla sol el doğal durum çalışılırken, kontrol grubuyla birinci durum çalışılmıştır. Sontest performans puanları ile elde edilen veriler SPSS paket programında istatistiki olarak analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre deney ve kontrol grupları arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Keman eğitimi, sol el, doğal durum, birinci durum

*Bu çalışma, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü’nde yapılan “Başlangıç keman eğitiminde doğal durumun sol el hedef davranışların kazanılmasına etkisi” başlıklı doktora tezinden oluşturulmuştur.

Makale Bilgisi:

Geliş: 10 Şubat 2022

Düzeltilme: 17 Mart 2022

Kabul: 21 Mart 2022

© 2022 ulakbilge. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

"Keman eğitimi sürecinde etkili ve verimli gelişme, bir dizi eğitsel uygulamanın sonunda gerçekleşebilir" (Alpagut, 2004:1). Etkili bir öğretim için keman eğitim sürecine başlamadan önce amaç ve kazanılması gereken davranışlar belirlenmelidir. İlk basamak belirlendikten sonra etkili bir süreç başlatılabilir. İkinci basamaktaki öğretme-öğrenme süreci, ilk basamakta belirlenmiş olan amaç ve kazanımların gerçekleştirildiği süreçtir (Akıncı, 1998:2).

Nitelikli bir keman eğitimi süreci için bireyin yeterli işitsel duyarlılığa, müziksel belleğe, esnek kaslara, uygun el yapısına, zihinsel ve algısal yeterliliğe, konsantrasyon ve algısal niteliklere sahip olması gerekir (Akdeniz ve Akdeniz, 2020:1341). Keman eğitim sürecinde psikomotor becerilerin kullanılması sonucu oluşan performanslar bilişsel kazanımların sonucudur. (Afacan ve Çilden, 2020:78).

Keman öğretimi ve çalmaya ilişkin yazılanlar deneyimsel literatür ve biçimsel araştırma olarak iki kategoriye ayrılmaktadır (Davis, 2009). Biçimsel araştırmalar, yirminci yüzyılın başlarında öğretim yöntemlerinin mevcut durumunu, etkililiğini araştırmak amacıyla öğretimi ve çalmayla ilgili yazılan materyalleri niceliksel olarak incelemektedir (Kantorski, 1995). Deneyimsel literatür, dergi makaleleri, incelemeler, metotlar, eğitim kitapları, meslektaş tartışmaları ve ağırlıklı olarak ders ortamındaki öğretmen deneyimleri ve pedagojik yaklaşımları incelemektedir (Mishra, 2000).

Keman pedagojisinin tarihi hala araştırılmakta ve tartışılmaktadır. Keman pedagojisinin temelini oluşturan Francesco Geminiani, Leopold Mozart, Joseph-Barnabé Saint-Sevin ve Pierre Marie François de Sales Baillet çalışmalarında, günümüz keman performans tekniklerini açıklamış ve şekillendirmişlerdir (Hann, 2015). Günümüz üst düzey keman teknikleri yıllar içinde oluşan zengin pedagojik kaynakların birikimidir. "The Art of Playing on the Violin" pedagojik amaçla yazılan ilk kitaptır. 1751 tarihinde Francesco Geminiani tarafından yazılmıştır (Kwok, 2018).

Pedagojik alandaki gelişmeler eğitimcilerin yayımladıkları metotlar ve yetiştirdikleri öğrencilerle devam etmiştir (Yağışan ve Aydın, 2013:215). Keman eğitiminde farklı ekoller, farklı eğitim yöntemleri ve görüşleri olmasına rağmen ortak amaç, rahat, doğru, güzel ve etkili çalabilmektir.

Kemanda Duruş Tutuş

Kemter (2003:8), kemana yeni başlayan öğrencilerde öncelikle rahat duruş ve tutuş konuları üzerine vakit harcadığını, çünkü yanlış öğrenilen kazanımların kaslarda gerilim ve ağrıya neden olabileceği ve dolayısıyla teknik gelişimde sorunlar oluşturacağını belirtmektedir. Galamian (1962), çalma davranışının dengeli yürütülebilmesinin vücudun, elin ve kolun kemanla kurduğu rahatlık ilişkisine bağlı olduğunu ifade etmektedir.

Kemanın sırt kısmının vücudun sol köprücük kemiği üzerine yerleştirilerek, çenenin yan tarafının kemanın üzerine yaptığı hafif baskıyla keman tutuşu gerçekleştirilmelidir. Kemanın baş kısmının kemanla yatay bir çizgi oluşturacak şekilde olmasına dikkat edilmelidir (Joachim ve Moser, 1905:12; Geminiani, 2009:2).

Keman pedagojisi sağ el (yay kullanımı) ve sol el (parmak basma) teknikleri olarak ayrılmaktadır. Sağ elle tutulan yayın doğru kullanımı kemandan nitelikli ses üretmede önemli rol oynamaktadır. Baş parmak ve diğer dört parmağın arasında tutulan yay, sıkmadan rahatça tutulduğunda güzel ve yumuşak bir ton duyulur. Yay köprüye paralel şekilde çekilmeli ve sadece işaret parmağıyla tellere baskı uygulanmalıdır. Yay kullanımında yayın uç kısmındayken sağ el bileği hafif dışarı bükülürken, yayın kök kısmında bilek içe doğru bükülür (Geminiani, 2009:2).

Kemanda Sol El Durumu

Sol el tekniği dirsek pozisyonu, bilek duruşu, baş parmak yerleştirme, işaret parmak teması ve parmak hareketlerinden oluşmaktadır. Sol el parmak hareketleri parmakların aç ve şekilleri, hareketin başlangıç noktası, tuşe üzerinde parmak basma kaldırma, parmakların hareket yönleri gibi unsurlardan oluşmaktadır (Fischer'dan aktaran Baker, 2014: 74-75).

Parmakların tuşeye rahat ve sesleri doğru basabileceği şekilde yapılan konumlandırma ile başparmak, el ve kol doğal konumunu bulacaktır. Sol eldeki her bir hareket bir diğerinin duruşunu, rahatlığını etkilemektedir. Parmak hareketlerini etkileyen bir diğer durum da bilek duruşudur. Bileğin ön kolun devamı gibi kırılmadan düz

bir şekilde uzanması gerekir. Kısa parmaklı öğrenciler keman sapını işaret parmağının başlangıç noktasına (zemini) yerleştirirken, uzun parmaklı öğrenciler orta ekleme doğru yerleştirmelidir (Galamian, 1962). El ve kol tuşe üzerinde ses üreten parmakların hareketiyle doğru pozisyonunu bulmaktadır. Parmakların tuşedeki yerlerine yetişebilmeleri için dirsek tellere göre içeri ve dışarı şekilde hareket ederken, avuç içi tuşeye dönük bir şekilde konumlanır ve parmaklar dikey bir şekilde basabilir (Courvoisier, 1908: 12).

Başparmağın tuşedeki konumuna ilişkin, saygın birçok pedagog ve kemancı farklı görüşlere sahiptir. Bazıları başparmağın işaret parmağı karşısında durması gerektiğini, bazıları orta parmak karşısında, bazıları üçüncü parmak karşısında, bazıları ise kemanın salyangoz kısmına doğru geride durması gerektiğini savunmuşlardır. Ancak hepsi kendilerine göre doğru olanı belirtmişlerdir. Hangisinin doğru ya da yanlış olduğu ile ilgili birşey söylenemez ancak bireysel çözümleri genel, değişmez kurallar haline getirmek de doğru olmaz. Bu yüzden, bazı durumlarda bireysel özellikler dikkate alınarak çözümler üretilebilir (Yankelevich, 1962).

Kemanda doğru ve temiz bir ton elde etmek sadece parmağın bastığı yerle alakalı değil aynı zamanda basış şekli ve zamanıyla da ilgilidir. Her parmağın tuşe üzerinde farklı özellikleri ve görevleri vardır (Kanno,2001: 97).

- *Birinci (işaret) parmak*; başparmağa en yakın konumda olmasından dolayı, sol eli yönlendirebilecek konumda ancak, bağımsız hareketlerinde kısıtlı esneklik ve çevikliğe sahip.
- *İkinci (orta) parmak*; güçlü, kararlı, çevik, bağımsız ve en kontrollüsü
- *Üçüncü (yüzük) parmak*; en az bağımsız ve kendi başına az gücü olmasına rağmen ufak dokunuş ve basınca karşı hassas ve duyarlı olma avantajına sahip
- *Dördüncü (küçük) parmak*; zayıf ve az hassasiyeti olmasına rağmen üçüncü parmaktan daha bağımsız ve esnektir (Kanno,2001: 97-98).

Sol El Dördüncü Parmak

Başlangıç keman eğitiminde parmakların tuşeye aynı anda konumlandırılması sol el pozisyon duruşunu oluşturmak ve küçük parmağın rahat konumlanmasını sağlamak açısından önemlidir. Parmaklar tuşe üzerinde dik açıda basarak dengeli bir ağırlık dağılımı sağlamalıdır. Dengeli ağırlık dağılımında işaret parmağı ve küçük parmak çerçevenin temel dayanaklarıdır. Küçük parmağın tuşeye geç yerleştirilmesi bu dengeli dağılımı bozarak, işaret parmağına ağırlık gelmesine ve başparmakla birlikte keman sapını sıkıştırarak elde gerginliğe yol açmaktadır. Eldeki gerginlik hem diğer parmakların güçsüzleşmesine hem de işaret parmağına doğru bir eğime neden olmaktadır. İşaret parmağına olan eğim de üçüncü parmağın düz basmasına, dolayısıyla dördüncü parmağın açılmakta zorlanmasına neden olmaktadır (Dyo, 2018: 71-72). Parmakların kas zayıflıkları aralarındaki dengeyi bozarak sol elde bilek, başparmak, dirsek, ön kolun gerilip zorlanmasına neden olmaktadır. Parmaklar arasında en zayıf yüzük ve serçe parmakları olduğundan (zayıflık daha çok serçe parmakta görülmekte) ekstra egzersizlerle güçlendirilmelidir (Yağışan, 2002: 55). Mozart'da (1951:61) dördüncü parmağın da diğer parmaklar gibi güçlü ve bağımsız olması için ve boş tele kıyasla daha yumuşak bir tona sahip olduğu için parmak basmaya başlandığı andan itibaren dördüncü parmağın öğretilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Güçsüz olan üçüncü ve dördüncü parmak sadece el ve kolu değil, diğer parmakları da etkilemektedir. Elin şekillenmesinde rol oynayan dördüncü parmak için güçlendirme çalışmaları yapılırsa el rahat ve doğru duruşunu bulacaktır (Courvoisier, 1908: 17).

Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi 9.sınıf Keman Ders Kitabında başlangıç keman eğitiminde sol ele ilişkin birinci pozisyonda beş durumdan bahsedilmektedir. Doğal durum, birinci durum, ikinci durum, üçüncü durum ve dördüncü durum diye adlandırılmaktadır. Başlangıç keman eğitiminde birinci ve ikinci durum en sık kullanılanlardır. Birinci durum, birinci ve ikinci parmak arası tam, iki ve üç arası yarım, üç ve dört arası tam aralıktan oluşmaktadır. İkinci durum, birinci ve ikinci parmak arası yarım, iki, üç ve dördüncü parmaklar tam aralıktan oluşmaktadır (MEB, 2019: 65).

Sol el doğal durum; Edip Günay ve Ali Uçan'ın "Çevreden Evrene Keman Eğitimi 1" metot kitabında, başlangıç keman eğitiminde üçüncü ve dördüncü parmağın bitişik basılmasıyla tasvir edilen bir ifadedir.

Doğal durum, sol el parmaklarının tele dönük şekli ve tele olan yakınlıktaki duruşunda kendiliğinden ortaya çıkan durumdur. Bu duruş genelde birinci ve ikinci parmak birbirinden ayrı, ikinci, üçüncü ve dördüncü parmaklar bitişik şekildedir. La telinde, la-si-do diyaz-re-mi bemol seslerinden oluşmaktadır. Doğal durum sol el ve parmakların temel becerilerinin en kolay kazanıldığı durumdur. Doğal durumda sol el tellere rahat, güçlü, dik

ve kolaylıkla basarken keman sapını da sıkmaz. Ayrıca sağ el ile sol elin birliktelik becerisini kolaylaştırır ve temiz bir entonasyon kazandırır (Günay ve Uçan, 1980: 20).

Rolland (2000: 98), "The teaching of action in string playing" adlı metot kitabında başlangıç keman eğitiminde öğrencinin elini tuşeye tellere doğru bırakmaları istendiğinde doğal el pozisyonunu benimseyeceklerini ifade etmiştir. Doğal el pozisyonunu birinci (işaret) parmak ve ikinci parmak tam aralık, iki, üç ve dördüncü parmak yarım aralık şeklinde tanımlamıştır. (Kitabın ilk basım yılı 1974).

Araştırmanın amacı, başlangıç keman eğitiminde sol el dördüncü parmağın yarım ton aralığında (doğal durum) konumlandırılmasının sol el hedef davranışların kazanılması üzerindeki etkisini tespit etmektir. Bu bağlamda araştırmanın problem cümlesi; "Başlangıç keman eğitiminde doğal durumun sol el hedef davranışların kazanılmasına etkisi nedir?" olarak oluşturulmuştur.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Çalışmanın yöntemi karma model olarak belirlenmiştir. Karma araştırma modelleri nitel ve nicel yöntemlerin birlikte kullanıldığı araştırmalardır. Çalışmada önce nitel sonra nicel verilerin sırayla toplandığı keşfedici sıralı desen kullanılmıştır.

Hem nitel hem nicel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma modeller tek başına nitel ve nicel çalışmalardan daha güvenilir ve güçlü sonuçlar vermekte, farklı perspektifler sunmaktadır (Çakır ve Kılıç, 2021). Creswell (2012) keşfedici sıralı deseni, durumu keşfetmek için önce nitel verilerin toplandığı, sonra nicel verilerin toplanarak nitel verilerle ilişkilendirildiği bir yöntem olarak tanımlamaktadır.

Nitel kısımda durum çalışması deseni, nicel kısımda yarı deneysel desenin alt modellerinden son test eşleştirilmiş kontrol gruplu desen kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın nitel ve nicel bölümlerinde farklı gruplarla ve yöntemlerle çalışılmıştır. Nitel kısımda alanında uzman 4 kişiyle görüşme yapılmıştır. Nicel kısımda 8 kişiden oluşan çalışma grubuyla deneysel çalışma yapılmıştır. Deneysel uygulama, daha önce keman eğitimi almamış 1. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmanın nitel kısmında döküman analizi ve görüşme yöntemi kullanılmıştır. Nicel kısımda araştırılan konuyu istatistiki olarak ölçmek için deney ve kontrol grubuyla yapılan 9 haftalık ders uygulamasından sonra 10. hafta son test keman performans değerlendirme formu kullanılmıştır.

Araştırma Süreci

Nitel kısımda metot kitaplar incelenmiş ve uzmanlarla görüşmeler yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış şekilde hazırlanan görüşme soruları ile araştırma konusuna ilişkin görüşler alınmıştır. Nicel kısımda yapılacak deneysel çalışmaya başlamadan önce deney ve kontrol grubunun haftalık ders planı ve aratest-son test ölçümünün yapılacağı keman performans değerlendirme formları, Güzel Sanatlar Lisesi için hazırlanan 9.sınıf Çalgı Eğitimi Keman Dersi Öğretim Programı'nın (MEB, 2016) ünite, konu, kazanımlarına göre hazırlanmış, konu doğrultusunda bazı değişiklikler yapılmıştır. Ders planı ve aratest-son test keman performans değerlendirme formunun geçerlik ve güvenilirliğini ölçmek için alanında uzman kişiler dörtlü likert ölçeğiyle ders planını ve formu değerlendirmişlerdir. Kapsam geçerliliği için "Davis tekniği" kullanılmıştır. Davis tekniğinde, hazırlanan ölçeklerdeki maddelerin amaca uygunluğu ve soruların ölçme özelliklerini "madde uygun, hafifçe gözden geçirilmeli, ciddi olarak gözden geçirilmeli ve uygun değil" şeklinde derecelendirilmektedir. Madde uygun ve hafifçe gözden geçirilmeli seçeneklerini işaretleyenlerin sayısı değerlendirmede bulunan uzman sayısına bölünerek her sorunun kapsam geçerlilik indeksi (KGİ) hesaplanmaktadır. Kapsam geçerlik indeksi 0,80'in üzerinde ise ölçekte yer alan soruların kapsam geçerliliğinden geçtiği ve uygun olduğu sonucuna varılmaktadır (Delgado-Rico ve arkadaşlarından aktaran Şatır ve Kavlak, 2021:4). Hazırlanan ders planı ve keman performan değerlendirme formu kapsam geçerliliğinden geçmiş ve kullanımı uygun bulunmuştur.

Deneysel uygulama için evren örneklem seçimi yapılamamış, mevcut çalışma grubuyla çalışılmıştır. Daha önce keman eğitimi almayan 8 tane 1.sınıf öğrencisinden oluşan çalışma grubu okula giriş müziksel işitme yetenek puanlarıyla çift olarak eşleştirilmiş, deney ve kontrol gruplarına seçkisiz atanmışlardır. Daha önce keman eğitimi almadıklarından dolayı dört hafta aynı program ve yöntemle ders yapılmıştır. Dersler her öğrenciyle haftada 1 saat, bireysel ve video kaydı alınarak yapılmıştır. 5. hafta hem grupların karşılaştırılabilirliğini ölçmek, hem de müziksel işitme puanlarıyla yapılan eşleştirmenin güvenilirliğini ölçmek amacıyla öntest (aratest) yapılmıştır. Ancak bu öntest uygulama sonunda öntest ve sontest puanlarını karşılaştırmak amacı taşımamaktadır. Uzmanların, öğrencilerin öntest keman performans değerlendirme formuna göre puanladıkları performanslarına göre iki grup birbirine denk çıkmıştır.

6.haftadan itibaren deney grubuyla sol el doğal durum çalışması yapılmış, kontrol grubuyla birinci durum çalışması yapılmıştır. 8. haftadan itibaren deney grubuyla da birinci durum çalışılmış 10.hafta iki gruba sontest yapılmış, öğrencilerin sontest performansları uzmanlar tarafından sontest keman performans değerlendirme formuna göre değerlendirilmiştir. Uzmanlar tarafından verilen sontest puanlarının ortalamaları alınarak non-parametrik Mann Whitney U testiyle istatistiki analizi yapılmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Görüşme Sorularından Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo 1 Başlangıç keman eğitiminde kullanılan metotların dağılımı

Tema	Kategori	Kodlar	Katılımcılar
Başlangıç keman eğitimi	Keman metotları	Crickboom E.Günay-A.Uçan – Ç.E. Keman Eğitimi 1 Maia Bang- Violin Method Samuel Applebourn - Violin Book Adam Carter- New School of Violin Ömer Can- Keman Eğitimi 1 Hans Sitt Sevcik Suzuki	K1, K2, K4 K1 K1 K1 K1 K1 ,K2 K2, K4 K4 K3

Tablo 1'e göre başlangıç keman eğitiminde en çok Crickboom metodu kullanılmaktadır. Ömer Can ve Hans Sitt metodları da en çok kullanılan ikinci metot kitaplarıdır. Görüş bildiren K3 eskiden diğer metotları kullandığını belirtse de Suzuki yöntemini benimsedikten ve kullanmaya başladıktan sonra sadece Suzuki metodu kullandığını ifade etmiştir. Katılımcılardan K1 kod adlı kişi araştırılan yönetime ilişkin bilgilerin bulunduğu ve araştırma esnasında yararlanılan Edip Günay ve Ali Uçan'ın Çevreden Evrene Keman Eğitimi 1 metot kitabını kullandığını belirtmiştir.

Tablo 2 Başlangıç keman eğitiminde sol el parmak konumlandırma kullanılan aralık kalıbı dağılımı

Tema	Kategori	Kodlar	Katılımcılar
Sol el parmak konumlandırma	Sol el aralık kalıbı	Tam-yarım-yarım (si-do diyez-re-mi bemol) Tam-yarım-tam (si-do diyez-re-mi)	K1 K1, K2, K3, K4

Tablo 2' de başlangıç keman eğitiminde kullanılan sol el parmak konumlandırmasında tüm katılımcılar si- do diyez- re-mi kalıbını kullandıklarını belirtmiştir. Sadece K1 katılımcısı ifadelerinde bir hafta si-do diyez-re-mi bemol kalıbını kullandıktan sonra si-do diyez-re-mi kalıbını kullandığını belirtmiştir.

Tablo 3 Başlangıç keman eğitiminde sol el dördüncü parmağın tam ton aralığında konumlandırılmasının entonasyona (genel) etkisi konusunda ifadelerin dağılımı

Tema	Kategori	Kodlar	Katılımcılar
Sol el dördüncü parmak	Entonasyon	Tüm parmaklarda tizleşme Tüm parmaklarda pesleşme Yuvarlak ve temiz basan az Parmak uzunluğu ile alakalı Dirsek konumu ile alakalı Diğer parmaklara göre daha zor Özel çalışma gerekli	K1, K2, K3 K2 K1 K2 K2 K1, K2, K3, K4 K3, K4

Tablo 3’de tüm uzmanlar başlangıç keman eğitiminde sol el dördüncü parmağın tam ton aralığında konumlandırılmasının entonasyon konusunda diğer parmaklara göre daha zor olduğunu ifade etmiştir. K1, K2, K3 katılımcıları dördüncü parmak yerleştirildiğinde diğer parmaklarda ileriye doğru kayma, tizleşme sorunu olduğunu belirtmiştir. K1 katılımcısı dördüncü parmağı yuvarlak ve temiz basan az olduğunu genelde düz bastıklarını ve bu sebeple başka sorunlara neden olduğunu ifade etmiştir. K2, Tüm parmaklarda tizleşmenin yanı sıra bazı öğrencilerin tizleşmemek için parmaklarını ekstra geri alarak pesleşme sorunu yaşadıklarını, ayrıca dördüncü parmağı temiz basmanın daha çok parmak uzunluğu ve dirseğin konumuyla alakalı olduğunu belirtmiştir. K3 ve K4 katılımcıları ise dördüncü parmağın entonasyon sorunu için özel çalışmalar yapılması gerektiğini söylemiştir.

Tablo 4 Başlangıç keman eğitiminde sol el dördüncü parmağın tam ton aralığında konumlandırılmasının bilek duruşuna etkisi konusunda ifadelerin dağılımı

Tema	Kategori	Kodlar	Katılımcılar
Sol el dördüncü parmak	Bilek duruşu	Çok etkilemez Bilekte içe doğru kırılma Bilekte dışa doğru kırılma Olumsuz etkisi yoktur	K1 K1 K1, K2 K3, K4

Tablo 4’de başlangıç keman eğitiminde sol el dördüncü parmağın tam ton aralığında konumlandırılmasının bilek duruşuna etkisiyle ilgili, katılımcılardan K3 ve K4 olumsuz bir etkisi olmayacağını, parmağın bilek duruşunu bozmayacağını ifade etmiştir. K1 katılımcısı dördüncü parmağın bilek duruşunu çok etkilemeyeceğini ancak nadiren de olsa bilekte içe ve dışa doğru kırılmalar yaşandığını belirtmiştir. K2 katılımcısı ise dördüncü parmak konumlandırılmasının bilekte dışa doğru kırılmalara neden olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 5 Başlangıç keman eğitiminde sol el dördüncü parmağın tam ton aralığında konumlandırılmasının sol el başparmağa etkisi konusunda ifadelerin dağılımı

Tema	Kategori	Kodlar	Katılımcılar
Sol el dördüncü parmak	Başparmak	Şekli değişiyor Parmak içe doğru kırılıyor Geriliyor Tuşeyi kavıyor İleri kayıyor Öğrencinin parmak yapısına bağlı Sorun olarak görmüyorum	K1 K1 K1 K1, K2 K2 K3 K3, K4

Tablo 5’de katılımcılardan K3 ve K4 kişileri başlangıç keman eğitiminde sol el dördüncü parmağın tam ton aralığında konumlandırılmasının sol el başparmağı için sorun olmadığını belirtmiştir. K1 ve K2 ise dördüncü parmak basarken başparmağın tuşeyi kavradığını ifade etmiştir. K1 ayrıca başparmağın şeklinin değiştiğini,

parmağın içeriye doğru kırıldığını ve gerildiğini söylemiştir. K2 başparmağın ileriye orta parmağa doğru kaydığını belirtirken, K3 ise her öğrencinin farklı el yapısına sahip olduğunu, ileri geri doğru hareket edebileceğini ve bunu sorun olarak görmediğini ifade etmiştir.

Tablo 6 Başlangıç keman eğitiminde sol el dördüncü parmağın tam ton aralığında konumlandırılmasının elin rahatlığına etkisi konusunda ifadelerin dağılımı

Tema	Kategori	Kodlar	Katılımcılar
Sol el dördüncü parmak	Sol el rahatlığı	Elde gerginlik yaratıyor	K1, K2
		Başparmağı sıkma	K1
		4.parmak kısa ve güçsüz olduğundan sorun yaşıyor	K2, K3
		4. parmak güçlendirildiğinde sol el rahatlar	K2, K3
		El rahatsa 4.parmak rahattır	K4

Tablo 6’da K1 ve K2 başlangıç keman eğitiminde sol el dördüncü parmağın tam ton aralığında konumlandırılmasının elde gerginliğe neden olduğunu, K2 ve K3 bunun nedeninin dördüncü parmağın diğerlerine göre daha kısa ve güçsüz olmasından kaynaklandığını ifade etmişlerdir. K1 ayrıca dördüncü parmağın başparmağı sıkıya neden olduğunu belirtmiştir. K2 ve K3 katılımcıları dördüncü parmağın güçlendirildiğinde sol elin rahatlayacağını sorun yaşamayacağını ifade etmişlerdir. K4 ise el eğer rahatsa 4.parmağın rahat olacağını söylemiştir.

Tablo 7 Başlangıç keman eğitiminde sol el dördüncü parmağın yarım ton aralığında konumlandırılmasına ilişkin ifadelerin dağılımı

Tema	Kategori	Kodlar	Katılımcılar
Sol el dördüncü parmak	Yarım ton aralığında konumlandırma	Yuvarlak basmayı öğrenir	K1
		Yakın mesafe olduğundan çalıştırması kolay	K1
		Telden uzaklaşmadığından havaya kalkmaz	K1
		El daha rahattır	K1
		Başparmağı olumlu etkiler	K1
		Kulak makamsal sesleri daha kolay ayırt eder	K1
		Güçlendirme çalışmasında kullanılabilir	K2
		Türk müziği çalınacaksa uygun olabilir	K2, K3
		Sonrasında açılmama durumu olabilir	K3, K4
		Olumlu etkisi olacağını düşünmüyorum	K2, K3, K4

Tablo 7’de K2, K3 ve K4 katılımcıları başlangıç keman eğitiminde sol el dördüncü parmağın yarım ton aralığında konumlandırılmasının genel olarak olumlu bir etkisi olmayacağını ifade etmişlerdir. K3 ve K4 katılımcıları hatta sonrasında parmağın tam ton aralığında açılmama durumu olabileceğini belirtmişlerdir. K2 ve K3 katılımcıları Türk müziği çalınacaksa eğer başlangıçta bu aralık kalıbının kullanıma uygun olduğunu söylemişlerdir. K1 katılımcısı ise bu aralık kalıbını birçok yönden uygun bulmuştur. Dördüncü parmağın yuvarlak basmayı öğreneceğini, yakın mesafe olduğundan çalıştırmanın kolay olacağını, telden uzaklaşmadığından havaya kalkmayacağı, elin daha rahat olacağını, başparmağı olumlu etkileyeceğini ve kulağın makamsal sesleri daha kolay ayırt edebileceğini belirtmiştir.

Tablo 8 Sol el dördüncü parmağın yarım ton aralığında konumlandırılmasının entonasyona etkisi konusunda ifadelerin dağılımı

Tema	Kategori	Kodlar	Katılımcılar
Sol el dördüncü parmak yarım ton aralığı	Entonasyon	Olumlu etkisi vardır Sesi daha kolay buluyor Diğer parmakların kaymasını engelleyebilir Bemol sesler boş tellerde kontrol edilemez Tam tona geçildiğinde pes basma sorunu	K1, K2 K1 K2, K3 K3 K4

Tablo 8’de K1 ve K2 katılımcıları sol el dördüncü parmağın yarım ton aralığında konumlandırılmasının entonasyona olumlu etki edeceğini belirtmişlerdir. K1 ayrıca sesi daha kolay bulacaklarını söylemiştir. K2 ve K3 dördüncü parmak yarım ton aralığında konumlandırıldığında diğer parmakların kaymasını engelleyebileceğini belirtmiştir. K3 katılımcısı ayrıca bemol seslerin boş tellerde kontrol edilemeyeceğini belirtmiştir. K4 katılımcısı tam tona geçildiğinde pes basma sorunu olacağını ifade etmiştir.

Tablo 9 Sol el dördüncü parmağın yarım ton aralığında konumlandırılmasının bilek duruşuna etkisi konusunda ifadelerin dağılımı

Tema	Kategori	Kodlar	Katılımcılar
Sol el dördüncü parmak yarım ton aralığı	Bilek duruşu	Ekstra olumlu bir etkisi olmaz Diğer parmaklarda da bozulabilir Tam aralık ya da yarım aralık basmak farketmez	K1, K2, K3, K4 K1, K2 K3

Tablo 9’da bütün katılımcılar sol el dördüncü parmağı yarım ton aralığında konumlandırmanın bilek duruşuna ekstra olumlu bir etkisi olmayacağı konusunda aynı fikirdeler. K1 ve K2 katılımcıları bilek duruşunun sadece dördüncü parmak konumlandırmasında değil diğer parmak konumlandırmalarında da bozulabileceğini ifade etmiştir. K3 tam ya da yarım aralık basmanın bilek duruşunda farklılık yaratmayacağını söylemiştir.

Tablo 10 Sol el dördüncü parmağın yarım ton aralığında konumlandırılmasının başparmağa etkisi konusunda ifadelerin dağılımı

Tema	Kategori	Kodlar	Katılımcılar
Sol el dördüncü parmak yarım ton aralığı	Başparmak	Olumlu etkiler Başparmak gerilmez Başparmak ileri kaymaz Başparmağı etkilemez	K1, K2 K1, K2 K2 K3, K4

Tablo 10’da K1 ve K2 katılımcıları sol el dördüncü parmağın yarım ton aralığında konumlandırılmasının başparmağı olumlu etkileyeceği ve başparmağın gerilmeyeceğini ifade etmişlerdir. K2 ayrıca başparmağın ileriye, orta parmağa doğru kaymayacağını belirtmiştir. K3 ve K4 katılımcıları ise sol el dördüncü parmağın yarım ton aralığında konumlandırılmasının başparmağı etkilemeyeceğini ifade etmiştir.

Tablo 11’de K1 ve K2 katılımcıları sol el dördüncü parmak yarım ton aralığında konumlandırıldığında elin tuşede rahat olacağı ve kasılmayacağını ifade etmişlerdir. K1 ayrıca parmakların birbirlerine yakın aralıklarda olmasının rahatlık sağlayacağını söylemiştir. K3 katılımcısı olumsuz etkileyebileceğini, elin büzülerek kendini sıkacağını, elin her durumda kendini sıkabileceğini ifade etmiştir. K4 katılımcısı ise sol el dördüncü parmağın yarım ton aralığında konumlandırılmasının elin rahatlığına etkisi olmadığını söylemiştir.

Tablo 11 Sol el dördüncü parmağın yarım ton aralığında konumlandırılmasının elin rahatlığına etkisi konusunda ifadelerin dağılımı

Tema	Kategori	Kodlar	Katılımcılar
Sol el dördüncü parmak yarım ton aralığı	Elin rahatlık durumu	El tuşede rahat olur ve kasılmaz	K1, K2
		Parmakların birbirine yakın olması rahatlık sağlar	K1
		Olumsuz etkileyebilir	K3
		El daha da büzülüp kendini sıkabilir	K3
		El her durumda kendini sıkabilir	K3
		Etkisi olduğunu düşünmüyorum	K4

DeneySEL Çalışmadan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Deney ve kontrol gruplarının sontest performanslarını değerlendiren uzmanların verdikleri puanlar arasındaki uyumu ölçmek, güvenilirliği artırmak amacıyla Kendall's W testi yapılmıştır.

Tablo 12 Uzmanların sontest performans puanları arasındaki uyum

Gruplar	N	Ortalama	Standart sapma	Kendall's W	P
deney1	3	87,00	12,124	,778	,022
deney2	3	76,00	14,731		
deney3	3	78,00	13,454		
deney4	3	80,00	11,790		
kontrol1	3	81,67	12,055		
kontrol2	3	84,67	12,897		
kontrol3	3	87,67	10,970		
kontrol4	3	72,67	19,502		

Tablo 12'de Kendall's W değeri ,778 olarak saptanmıştır. Değer 1'e yakın olduğundan puanların uyumluluğu yüksektir. ($P=0,022<0,05$). Uzmanların verdikleri sontest puanlarının birbiriyle uyumlu olduğu görülmektedir.

Tablo 13 Deney ve kontrol gruplarının kemanda duruş ve tutuş becerisine ilişkin son test performans puanlarına göre yapılan Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	f	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Deney	4	4,00	16,00	6,00	0,554
Kontrol	4	5,00	20,00		

Tablo 13'de deney ve kontrol gruplarının kemanda duruş ve tutuşa ilişkin son test performans puanları arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Testin anlamlılık değeri $p=0,554$ çıkmıştır. ($U=6,00$; $P=0,554$)

Tablo 14 Deney ve kontrol gruplarının yay kullanma becerisine ilişkin son test performans puanlarına göre yapılan Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	f	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Deney	4	4,00	16,00	6,00	0,564
Kontrol	4	5,00	20,00		

Tablo 14’de deney ve kontrol gruplarının yay kullanımına ilişkin son test performans puanları arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır. Her iki grubun da sıra ortalamaları birbirine yakındır. Testin anlamlılık değeri $p=0,564$ çıkmıştır. ($U=6,00$; $P=0,564$).

Tablo 15 Deney ve kontrol gruplarının sağ el/kol teknik becerisine ilişkin son test performans puanlarına göre yapılan Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	f	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Deney	4	3,88	15,50	5,50	0,457
Kontrol	4	5,13	20,50		

Tablo 15’de deney ve kontrol grupları arasında sağ kol tekniğine ilişkin anlamlı bir fark çıkmamıştır. Testin anlamlılık değeri $p=0,457$ çıkmıştır. ($U=5,50$; $P=0,457$).

Tablo 16 Deney ve kontrol gruplarının sol el/kol teknik becerisine ilişkin son test performans puanlarına göre yapılan Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	f	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Deney	4	4,50	18,00	8,00	1,00
Kontrol	4	4,50	18,00		

Tablo 16’da deney ve kontrol grupları arasında sol el/kol teknik becerisine ilişkin anlamlı fark bulunmamıştır.

($U=8,00$; $P=1,00$). Deney ve kontrol gruplarının sıra ortalaması ve sıra toplam puanları aynı bulunmuştur.

Tablo 17 Deney ve kontrol gruplarının entonasyon ve ritim becerisine ilişkin son test performans puanlarına göre yapılan Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	f	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Deney	4	3,88	15,50	5,50	0,457
Kontrol	4	5,13	20,50		

Tablo 17’de deney ve kontrol grupları arasında entonasyon ve ritim becerisine ilişkin anlamlı bir fark bulunamamıştır. Testin anlamlılık değeri $p=0,457$ çıkmıştır. ($U=5,50$; $P=0,457$).

Sonuç ve Öneriler

Başlangıç keman eğitiminde doğal durumun sol el hedef davranışların kazanılmasına etkisinin ölçüldüğü çalışmada, görüşme yapılan uzmanların bazı maddelerde olumlu görüşleri olmasına rağmen genel perspektif ve sık kullanılan ifadelerle bakıldığında başlangıç keman eğitiminde sol el doğal durumun hedef davranışların kazanılmasına olumlu bir etkisinin olmayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan deneysel çalışmada başlangıç keman eğitimine sol el doğal durumla başlamanın hedef davranışların kazanımına olumlu ya da olumsuz bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan soneşte sol el birinci durumda keman eğitimine başlayan kontrol grubuyla, sol el doğal durumda keman eğitimine başlayan deney grubunun hedef davranışları kazanımında istatistiki olarak anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda aşağıda önerilerde bulunulmuştur.

- Başlangıç keman eğitiminde öğrencinin fiziki yapısına göre sol el durumunun belirlenmesinin daha doğru olacağı düşünülmektedir.

- Başlangıç keman eğitiminde sol elde doğal durum çalışmalarının Türk müziği makamsal çalışmalarda kullanılabileceği düşünülmektedir.
- Araştırmamanın çalışma grubu Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Müziği Devlet konservatuarı ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi'nde öğrenim gören 8 tane öğrenciden oluşturulmuştur. Yapılan çalışma daha sonrasında çalışılan öğrenci sayısı artırılarak daha sağlıklı ve kapsamlı bir çalışma yapılabilir.
- Çalışmaya katılan öğrenciler daha önce keman eğitimi almadıklarından uygulama 10 haftalık bir süreci içermektedir. Çalışmanın etkilerinin daha uzun bir süreçte gözlemlenebilmesi için daha uzun bir süreçte daha kapsamlı bir çalışma yapılabilir.

Kaynaklar

- Afacan, Şenol ve Çilden, Şeyda. (2020). Keman eğitiminde öğrenme stratejileriyle desenlenmiş etkinliklerin öğrencilerin keman performanslarına etkisi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 54, 74-105.
- Akdeniz, Ayşe Özlem ve Akdeniz, Hüseyin Bülent. (2020). Nitelikli keman eğitiminde öğretmen faktörü. Journal of Social and Humanities Sciences Research, 7(54), 1338-1347.
- Akıncı, Sibel. (1998). Keman Eğitimine, "Öğrenmenin Geliştirilmesini Sağlayan Koşullar Açısından" Bakış. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 7, 1-10.
- Alpagut, Uğur. (2004). Keman Eğitiminde Kurul Önünde Gerçekleşen Sınavlarda Standardizasyon. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi, Isparta.
- Çakır, Aydın A. ve Kılıç, Türkes S. (2021). Bilimsel çalışmalarda karma yöntem nasıl kullanılır. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 42 (1), 11-15.
- Baker, Andrew Charles. (2014). Insight and self-discovery: A qualitative study of beginner violin students exploring the third-position approach. Master of Philosophy of The Australian National University, Australia.
- Courvoisier, Carl. (1908). Techniques of violin playing on Joachim's method. London: The Strad, Charles Scribner.
- Creswell, John Ward. (2012). Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research. Boston: Pearson.
- Davis, Lauren. (2009). A model view: Achievement, recreation and adult beginning violin instruction. Doctoral Dissertation, Australian National University, Canberra, ACT.
- Dyo, Yevgeniy. (2018). The young violinist: A Russian / Soviet violin. Doctor of Musical Arts, Temple University, Philadelphia.
- Galamian, Ivan. (1962). Principles of violin playing and teaching. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Geminiani, Francesco. (2009). The art of playing on the violin. London. Travis and Emery Music Bookshop.
- Günay, Edip ve Uçan, Ali. (1980). Çevreden evrene keman eğitimi 1. Ankara: Dağarcık.
- Hann, Hanna C. (2015). The influence of historic violin treatises on modern teaching and performance practices. Undergraduate Research Journal at the University of Northern Colorado, 4 (3).
- Joachim, Joseph ve Moser, Andreas . (1905). Violin school. London: Schott &Co.
- Kanno, Mieko. (2001). Timbre as discourse: Contemporary performance practice on the violin. Doctoral Thesis, University of York Department of Music, York.
- Kantorski, Vincent J. A. (1995). Content Analysis of Doctoral Research in String Education, 1936-1992. Journal of Research in Music Education, 43(4), 288-297.
- Kempter, Susan. (2003). How Muscles Learn: Teaching the Violin with the Body in Mind. Miami: Alfred Music.
- Kwok, Sarah Wei Yan. (2018). Breaking the sound barriers: Extended techniques and new timbres for the developing violist. Doktor of Musical Arts, University of British Columbia, Canada.
- M.E.B. Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi Dersi Öğretim Programı. (2016). Ankara: MEB Yayınları.
- M.E.B. Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi Keman Ders Kitabı. (2019). Ankara: MEB Yayınları.

- Mishra, Jennifer. (2000). Questions and answers: Research related to the teaching of string technique. *Journal of String Research*, 1- 9, 36.
- Mozart, Leopold. (1951). *A treatise on the fundamental principles of violin playing*. New York: Oxford University Press.
- Rolland, Paul. (2000). *The teaching of action in string playing*. New York: Boosey and Hawkes.
- Şatır, Duygu Güleç ve Kavlak, Oya. (2021). Paternal antenatal bağlanma ölçeğinin türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Human Sciences*, 18(1), 1-11.
- Yağışan, Nihan. (2002). Keman çalmada etkin bedensel yapıların hareket analizi ve fiziksel- motorik özellikleri geliştirmenin çalma performansı üzerindeki yansımaları. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yağışan, Nihan ve Aydın, Nergis. (2013). Kemanın tarihsel gelişim süreci ve eğitimci yorumcular. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30, 213-221.
- Yankelevich, Yuri. (1968). On the initial positioning of the violinist. S. Sapozhnikov (Eds), *Matters of violin performance and pedagogy*, a collection of articles. Moscow: Muzyka.

THE EFFECT ON THE ACQUISITION OF LEFT HAND TARGET BEHAVIORS OF NATURAL STATE IN BEGINNER VIOLIN EDUCATION

Zehra Dilsiz , Yılmaz Şendurur

Abstract

The main objective of this study is to reveal to effect on the acquisition of left hand target behaviors of natural state in beginner violin education. In the study exploratory sequential design one of the mixed research methods, was used. It is aimed to receive opinion and experiences of violin pedagogues about subject and study with students. As qualitative part of this study the case study design was used. Interviews were performed with violin pedagogues. Interviews were analyzed using the descriptive analysis method. As quantitative part of this study the experimental study design was used. It was aimed to quantify the effect on the acquisition of left hand target behaviors of natural state in beginner violin education. The left hand natural state was studied with the experimental group, and the first state was studied with the control group. The datas obtained by post test performance score was analysed with SPSS program. According to the results of the survey, there is not a significant difference between experimental groups and control groups.

Keywords: Violin education, left hand, natural state, first state